

# Nyhetsbrev

## Nyhetsbrev Entreprenörskap och småföretagsutveckling i USA Juni 2004

ITPS kontor i Los Angeles har skrivit en ny rapport om Skattesystemet som presenterades vid en konferens i Stockholm den 2 juni. Rapporten kan hämtas kostnadsfritt på [www.itps.se](http://www.itps.se).

Du kan också läsa sammanfattningen från seminariet i detta nyhetsbrev.

Har du några frågor om nyhetsbrevet eller vill du veta mer om vårt program inom entreprenörskap och småföretagsutveckling i USA så är du mycket välkommen att kontakta någon av oss.

### Vänliga hälsningar

#### **Marcus Zackrisson**

Programexpert  
Swedish Office of Science & Technology  
Los Angeles  
[Marcus.Zackrisson@itps.se](mailto:Marcus.Zackrisson@itps.se)

#### **John Vallon**

Analytiker  
Swedish Office of Science and Technology  
Los Angeles  
[John.Vallon@itps.se](mailto:John.Vallon@itps.se)

### Innehåll

MAKRO EKONOMISK BAKGRUND .....	2
REGIONER .....	2
Riskkapital till landsbygden .....	2
Utan entreprenörer hjälper inte venture capital.....	2
De ledande biotechregionerna finns i Kalifornien .....	3
SKATTER & LAGAR .....	3
Skattesänkningar - en dålig metod att locka företag? .....	3
UTBILDNING .....	3
Affärsplantävling - fast tvärtom .....	3
Dokusåpa om småföretagare .....	4
Investerare och entreprenörer behöver ingen utbildning .....	4
FINANSIERING.....	4
Fler företag lämnar börsen.....	4
Skattekrediter i New Jersey .....	4
FÖRETAGANDE.....	4
" Tillväxtens fiender måste tystas!" .....	4
Företag ägda av kvinnor växer snabbt.....	5
FRÅN FORSKNINGSFRONTEN .....	5
IT behövs det? .....	5
FRÅN ANDRA SIDAN.....	5
Återanvänd gamla reklamfilmer .....	5
Ett skattesystem för entreprenörer och tillväxt.....	6

## MAKRO EKONOMISK BAKGRUND

Maj månad blev den nionde månaden i rad som den amerikanska ekonomin uppvisade en nettoökning av antalet arbetstillfällen, 248 000. För sittande presidenten kommer den ljusare arbetsmarknaden mycket lägligt. Den demokratiska utmanaren är dock snabb med att påpeka att trots de senaste månadernas positiva utveckling på arbetsmarknaden har antalet arbetstillfällen under Bush Jr presidenttid blivit färre. Alla sektorer utom den offentliga ökar antalet anställda. En del menar att de sektorer som växer snabbast är de som betalat löner under genomsnitt t ex hotell och restaurang. Förbättringen på arbetsmarknaden och de goda tillväxtsiffrorna har gjort att allt tal om deflation är som bortblåst. Istället förväntar sig många en räntehöjning för att kyla av ekonomin. Det finns inget officiellt inflationsmål i USA men det brukar anses att det inofficiella ligger på ca 2 procent. Inflationen var i april 2,2 procent. Detta sammantaget gör att spekulationer om en räntehöjning tar fart. Dock finns det flera faktorer som talar för att en räntehöjning inte är förestående:

1. Kapacitetsutnyttjandet i den amerikanska industrin anses fortfarande inte vara speciellt högt.
2. Centralbanken (*The Fed*) brukar undvika att ändra räntan nära ett presidentval.
3. Oljepriset är exkluderat i flera inflationsmätt och brukar därför inte behövas ta hänsyn till när räntan sätts. Det höga oljepriset får då en effekt som liknar en räntehöjning dvs den kyler ner ekonomin. Blir oljeprishöjningarna höga och långvariga så kan de bli inflationsdrivande och en räntehöjning blir nödvändig för att få ner inflationen.
4. Centralbankschefens Greenspans starka uttalande om att de inte kommer tillåta att inflationen tar fart har fått räntor att stiga och att hota med räntevapnet räcker ibland.
5. Om produktivitetssökningarna fortsätter, och det tror många att de kommer göra, finns det utrymme för ekonomin att växa utan att inflationen sätter fart.

Först när arbetsmarknaden ljusnar upplever genomsnittssamerikanen att konjunkturen har vänt. Spekulationerna om en räntehöjning är ju trots allt bara ett tecken på att ekonomin går bra. Den senaste tidens konjunkturuppgång har mest synts i före-

tagens vinster och aktieutdelningar men nu verkar den komma fler i det amerikanska samhället till del.

## REGIONER

### Riskkapital till landsbygden

Den amerikanska småföretagsmyndigheten (SBA) har tillsammans med USDA (motsvarande Jordbruksdepartementet) lanserat ett program, *Rural Business Investment Program* (RBIP), som skall ge incitament till investeringar i småföretag i sk *rural areas*. Systemet bygger som de flesta offentliga finansiella stödformer på att privata investeringsfonder får skaffa kapital och detta kapital matchas sedan av SBA och USDA, dvs de skjuter till ytterligare kapital till fonden. För att en investeringsfond skall kunnas ingå i RBIP krävs att minst 50 procent av kapitalet investeras i sk *rural areas* och endast 10 procent får investeras i större städer i sk *metropolitan areas*.

I USA undviker man att ge direkta bidrag utan man kanaliserar finansiella stöd via kommersiella aktörer. USA är i jämförelse med EU ett ganska glest befolkat land och det finns ingen ambition att "hela USA skall leva!". Det finns heller ingen strävan att den materiella levnadsstandarden på landsbygden skall vara lika hög som i större städer. De olika stödformerna försöker därför ofta stärka de kommersiella initiativen som finns och finns det överhuvudtaget ingen ekonomisk potential uteblir stöden.

[www.usda.gov/Newsroom/0216.04.html](http://www.usda.gov/Newsroom/0216.04.html)

### Utan entreprenörer hjälper inte venture capital

Regioner som är ekonomiskt missgynnade/eftersatta ser ofta bristen på kapital som ett problem. Trots att det finns forskning på området som visar att tillförsel av riskvilligt kapital inte kan lösa bristen på entreprenörer (Buss, 2001). Venture capitalister brukar hävda att de inte får tillräckligt många bra affärsidéer men i fallet South Carolina uppger de att det även är brist på dåliga idéer; det finns alltför få individer som vill starta tillväxtföretag.

Till skillnad från grannen i norr, North Carolina, har South Carolina ekonomiskt hamnat på efterkälken med en föråldrad industristruktur. I försöken att förbättra förutsättningarna har både privata och offent

liga aktörer ökat mängden tillgängligt riskvilligt kapital men det verkar snarare vara bristen på entreprenörer som är problemet. Dessutom krävs det en rad stödjande funktioner såsom jurister, banker, revisorer mm.

Utmaningen för många regioner ligger lika mycket i att få en entreprenöriell kultur som att öka tillgången på individer och riskkapitalbolag med kunskap och vilja att investera.

Buss, T. F. (2001) *Capital, Emerging High-growth Firms and Public Policy: the case against federal intervention*. Westport: Praeger

[www.charleston.net/stories/051404/bus\\_14money.shtml](http://www.charleston.net/stories/051404/bus_14money.shtml)  
(registrering krävs)

## De ledande biotechregionerna finns i Kalifornien

I en studie utförd av Milken Institute rankades de tolv ledande biotechregionerna i USA. Listan toppas av San Diego i Kalifornien följt av Boston och Raleigh-Durham i North Carolina. Studien jämför 5 parametrar: R&D inputs, riskkapital, humankapital, *biotech workforce* och ekonomisk betydelse (*impact*). San Diego var ledande när det gällde FoU och ekonomisk betydelse, San Jose (Silicon Valley) var givetvis ledande när det gällde riskkapital och Raleigh-Durham i North Carolina toppade listan vad beträffar *biotech workforce*.

De flesta delstater i USA har satsningar för att utveckla/etablera en biotechindustri. Det upplevs ofta som ett tåg som alla regioner måste stiga på. De regioner som missat tidigare vågor av nya teknologier ser biotech som en möjlighet att komma med på nästa tillväxtväg. Men som studien av Milken Institute visar är det de *usual suspects* som är starka biotechkluster. Det är regioner som redan har många högteknologiska företag samt en infrastruktur i form av kapital, kompetens, forskning mm som kan slå mynt av nya teknologier.

Delvis pga av den höga risken finns det stora fördelar att biotechföretag återfinns i kluster, vilket gör att det förmodligen kommer att finnas ett begränsat antal center för biotechindustri. Vissa hävdar att det i USA enbart finns utrymme för ett tiotal biotechkluster. Eller som en biotechnanalytiker säger i Los Angeles Times: "...if you do not have a biotech industry already, it isn't going to happen". Om man tar situationen i USA som utgångs-

punkt verkar det otroligt att Sverige skulle kunna ha mer än ett par biotechkluster.

[www.milkeninstitute.org/publications/publications taf?function=detail&ID=312&cat=ResRep](http://www.milkeninstitute.org/publications/publications taf?function=detail&ID=312&cat=ResRep)

<http://www.nasvf.org/web/allpress.nsf/pages/9037>

## SKATTER & LAGAR

### Skattesänkningar - en dålig metod att locka företag?

I USA är det vanligt att delstater ger reducerad skatt för att locka företag till delstaten. En studie presenterad av *Economic Policy Institute* kommer till slutsatsen att lokala och delstatliga skatter endast utgör 0,8 procent av företagens totala kostnad. Det är således svårt att med skattereducering ge företag en tillräckligt stor kostnadsfördel för att lokalisera sig i just en delstat. Det kan till och med vara så att de minskade skatteintäkterna kan minska resurserna för utbildning och infrastruktur som i många fall är viktigare än skattekostnader vid företags val av lokalisering.

[www.epinet.org/content.cfm/books\\_rethinking\\_growth#xex](http://www.epinet.org/content.cfm/books_rethinking_growth#xex)

## UTBILDNING

### Affärsplantävling - fast tvärtom

Det har den senare tiden blivit vanligt att studenter får tävla mot varandra med affärsplaner. University of Carolina har dock utvecklat en variant på den vanliga tävlingen. De bjuder in universitetslag som tävlar i att vara venture kapitalister. De tävlande får bedöma affärsplaner och deras beslut och motivering bedöms sedan av riktiga *venture capitalist*. Den här typen av tävling är på gång att spridas till fler universitet i USA. Den hör typen av tävling ger blivande entreprenörer större insikt i hur *venture capitalist* tänker och kanske även kan skola fram duktiga investerare.

[www.vcic.unc.edu](http://www.vcic.unc.edu)

## Dokusåpa om småföretagare

Efter succén med *The Apprentice* kommer det en ny dokusåpa om en företagare. Serien *Blow Out* handlar om en frisör och hans vedermödor att etablera en salong i Beverly Hills. Serien är nog för glamorös för att riktigt spegla en vanlig tillväxtorienterad småföretagares vardag men den ger de oinvidiga en vink om småföretagandets villkor. Något för TV3 eller TV4?

[www.wnetwork.com/tv\\_shows/shows/blow\\_out](http://www.wnetwork.com/tv_shows/shows/blow_out)

## Investerare och entreprenörer behöver ingen utbildning

Flera lokala och regionala myndigheter och organisationer som försöker förbättra regionens ekonomiska utveckling riktar utbildningsinsatser mot regionens aktörer. I USA har många upplevt att det är svårt att få dessa individer att gå de här utbildningarna eller närvara vid seminarier. För många entreprenörer och investerare anser inte att de behöver någon mer utbildning. Lösningen har då blivit att döpa om dessa insatser till något annat. En lärdom att dra är att namnet har betydelse.

## FINANSIERING

### Fler företag lämnar börserna

I USA märks en ökande trend på att företag upphör att vara publika. Fler företag lämnar i år börserna än tidigare år. Anledningen som ofta uppges är att de institutionella placerarna utgör en allt större andel av det totala kapitalet. De vill handla i stora block och då är bolag med lägre aktievärde missgynnade. Detta reducerar givetvis omsättningen. Vilket i sin tur gör aktien än mindre attraktiv att investera i. Är handeln liten i aktien och börsvärdet lågt så minskar intresset för att analysera företaget vilket gör att det får mindre uppmärksamhet. Detta börsernas ingenmansland har fått många mindre företag att lämna börserna.

Den lag som följde på redovisningskandalerna i USA, Sorbanes-Oxley Act, gör att publika aktiebolag har allt större administrativa och rapporteringskrav vilket är kostsamt. Eftersom dessa i regel är oberoende av företagets storlek får mindre företag en relativt större kostnad.

Det skulle nog behövas mer forskning om vilka bolag som skall vara börsnoterade och vilka bolag

som går klokast i att förbli privata. Men kanske är trenden, att bolag avnoteras, i grunden sund; de hade kanske inte på börserna att göra. Alternativ tolkning är att de trängs ut av krångliga regler och administrativa krav. En policykonsekvens är att det behöver finnas alternativ till IPOs. Det är således viktigt att en *private equity market* fungerar bra. En annan lösning för att förhindra detta problem är att inte låta det institutionella kapitalet bli för dominerande på börserna utan främja det individuella kapitalet.

Business Week 24 May, 2004

## Skattekrediter i New Jersey

I februariumret av nyhetsbrevet skrevs om möjlighet för småföretag att sälja sina oanvända förlustavdrag och på det sättet erhålla finansiering. Det har inte ännu gjorts någon officiell utvärdering av det programmet men lokaltidningen Newark Star Ledger rapporterar att biotechföretaget Enzom Pharmaceuticals har vuxit och blivit lönsamt mycket tack vare dessa *tax credits*. Som rapporteras i en ny rapport från ITPS Los Angeles använder man ofta skatter i USA som ett tillväxtpolitiskt redskap.

[www.nj.com/search/index.ssf?/base/business-6/1086497596226680.xml?starledger?b](http://www.nj.com/search/index.ssf?/base/business-6/1086497596226680.xml?starledger?b) (registrering krävs)

[www.itps.se/pdf/A2004\\_015.pdf](http://www.itps.se/pdf/A2004_015.pdf)

## FÖRETAGANDE

### "Tillväxtens fiender måste tystas!"

I en nytgiven bok av ekonomen Michael Mandel argumenterar författaren för att USAs ekonomi ska fortsätta växa krävs nya *technological breakthroughs*. Han anser att USAs komparativa fördel ligger i att få fram nya teknologier och inte så mycket i att konkurrera i produktion av gamla teknologier. För att USAs ekonomi även i fortsättningen skall vara världsledande krävs att nya teknologiska genombrott kan presenteras. För att USA ska lyckas med det behöver tillväxtens fiender (*enemies of growth*) tystas. Dessa finns enligt författaren överallt och politiken behöver utformas så att det finns skyddssystem för dem som förlorar på teknisk utveckling och tillväxten. Han förespråkar någon form av skydds nät som gör att tillväxtens förlorare faller mjukare och därför inte ser den tekniska förändringen som ett

hot. Författaren är inte förespråkare för en välfärdsstat à la Sverige men genom olika typer av skattemässigt gynnat sparande och skatteincitament skall de negativa sociala effekterna av en ekonomi i ständig förändring lindras och tillväxten främjas.

Mandel, M. J. (2004) *Rational Exuberance: Silencing the enemies of growth*. New York: Harper Collins

### Företag ägda av kvinnor växer snabbt

I USA ägs 48 % av alla privata onoterade företag (privately-held businesses) till minst hälften av kvinnor. Av dessa totalt 10,6 miljoner företag är kvinnor majoritetsägare i knappt 6,7 miljoner och hälftenägare i resterande nära 4 miljoner. Sammanlagt arbetar 19 miljoner människor runtom i USA i företag ägda av kvinnor.

En studie gjord av the *Center for Women's Business Research* visar att tillväxten i företag ägda av kvinnor är mycket högre än den i hela företagsstocken. Sedan 1997 har de kvinnoägda företagens intäkter stigit med i genomsnitt 17% jämfört med 9% i alla företag. Ännu större blir skillnaden om tillväxten mäts i antal nya arbetstillfällen. I företagen ägda av kvinnor har antalet sysselsatta ökat med hela 24 %, medan genomsnittet i alla företag ligger på 12 %.

[www.women-21.gov/index2.asp](http://www.women-21.gov/index2.asp)

## FRÅN FORSKNINGSPRONTEN

### IT behövs det?

I en nyligen publicerad bok av Harvardekonomen Nicholas Carr argumenterar han för att IT-investeringar i företag inte ger någon konkurrensfördel. Han hävdar att IT har blivit en del av företagets infrastruktur och frånvaron av IT-investeringar orsakar att man hamnar efter men att i princip alla företag har tillgång till samma IT och att det därför inte ger någon konkurrensfördel visavi konkurrenternas.

Vidare argumenterar han att det inte är meningsfullt för företag att investera i ny IT-teknik eftersom den ofta är oprövad och dyr, därför är det bättre att låta någon annan ta risken. Informationstekniken får sin fulla potential när den upphör att vara av strategiskt värde för företagen hävdar författa-

ren. Han drar paralleller till elektriciteten och järnvägen. Problemet som författaren inte tar upp är om informationstekniken redan är där; om den verkligen har upphört att vara av strategiskt värde för företag? Speciellt bland vissa småföretag kan IT vara av strategiskt värde visavi konkurrenterna.

Carr, N. G. (2004) *Does IT Matter? Information technology and the competitive advantage*. Cambridge MA: Harvard Business School Press.

## FRÅN ANDRA SIDAN

### Återanvänd gamla reklamfilmer

Alla reklambyråer har ett lager av gamla mer eller mindre framgångsrika reklamfilmer som de ursprungliga beställarna inte längre vill veta av. Är de värdelösa? Nej, Denverföretaget *Thought Equity* har som affärsidé att sälja gamla reklamfilmer till företag med låga reklambudgetar och bara ersätta firmanamnet i dem. För att göra det än billigare finns allt på Internet. Reklamsökande företag behöver aldrig lämna kontoret, det är bara att e-posta och så har de snart en anpassad reklamfilm i inboxen. De som ursprungligen gjorde reklamfilmen får förstås royaltyn på återanvändningen.

[www.thoughtequity.com/](http://www.thoughtequity.com/)

Dokumentation från ITPS Updateseminarium  
2 juni 2004:

## Ett skattesystem för entreprenörer och tillväxt

Varför är det intressant att studera skattesystemet i USA? Frågan ställs av Marcus Zackrisson, analytiker på ITPS kontor i Los Angeles och författare till rapporten *Skattesystemet i USA – en översikt med fokus på småföretag och deras entreprenörer*. På ITPS Updateseminarium presenterades studien med efterföljande debatt. Frågor som diskuterades var bland annat om Sverige har något att lära av skattesystemet i USA, och hur Sverige skulle kunna utforma sina skatter för att främja tillväxt och entreprenörskap.

Daniel Tarschys, styrelseordförande på ITPS, inledde förmiddagen med att hälsa seminariedeltagarna välkomna. Han välkomnade även den för dagen aktuella studien eftersom det enligt honom finns för lite kunskap om USA:s skattesystem i Sverige. Detta var något även Marcus Zackrisson höll med om när han i sin presentation berättade att det är väldigt svårt att i Sverige hitta kunskap om USA:s skattesystem. Något de båda skrev under på var att skattedebatten i Sverige är för smal och lågmäld.

Som svar på frågan varför skattesystemet i USA är intressant att studera ger Zackrisson tre anledningar. För det första för att USA använder skatter som tillväxtpolitiskt verktyg, för det andra för att delstaternas stora självbestämmande inbjuder till jämförande studier och för det tredje för att USA har en stark ekonomi.

Det som kännetecknar USA:s skattesystem är enligt Zackrisson att de har låga skatter i förhållande till andra västländer, att de beskattar konsumtion lågt och inkomst högt och att delstaterna har ett stort självbestämmande – något som även gjort att USA har ett komplicerat skattesystem. Studien har också visat på att skattesystemet i USA belönar tillväxtfrämjande aktiviteter. Zackrisson menar att det är en faktor som Sverige kan lära sig av för att komma till stånd med en mer tillväxtfrämjande skattepolitik.

Näste talare var Dan Johansson från Ratioinstitutet. Han pratade om skattesystemets betydelse för ekonomisk dynamik och tillväxt. Skatt på arbete, kapital och arv var punkter som togs upp och höga skatteklar kritiserades.

– Höga skatter på arbete motverkar arbete och utbildning, och höga skatter på kapital gör det olönsamt att starta, driva och ärva entreprenörsledda företag. Detta leder till att både entreprenörer och idéer flyr Sverige, och en skattepolitik för tillväxt och sysselsättning behöver sänkt skatt på förmögenhet, arv och utdelning, säger Dan Johansson.

Krister Andersson från Svenskt Näringsliv, anser inte att man löser problemet genom att ta bort förmögenhetsskatt och arvsskatt, men att det likväl kan vara en start på att minska kapitalflykt och skatteplanering. Han understryker vidare att man måste börja med de små sakerna för att kunna förändra de större.

Andersson säger sig ha en blandad syn på det amerikanska skattesystemet eftersom det i många fall är ett av de största problemen globalt sett då det enligt honom skapar stora spänningar för andra länder. Detta för att det enligt honom är en struktur som är tänkt för den gigantiska amerikanska hemmamarknaden. Han pekade även på några tilltalande faktorer i det amerikanska systemet, bland annat att de beskattar höginkomsttagare mer än låginkomsttagare och att de har mycket synligare skatter än i Sverige.

Att skattedebatten i Sverige är för smal instämde även Andersson i, och han menar även att det är ett litet område som anses politiskt möjligt att diskutera. I den efterföljande paneldebatten visades dock motsatsen – att även skattedebatter kan vara intressanta och vidsynta.

Olika faktorer kring skattefrågor togs upp under debatten och frågan ställdes om även fastighetsskatten kan ha betydelse för tillväxten. Marcus Zackrisson berättade att det är en diskussion som finns även i USA men att den sällan kopplas till tillväxtpolitiska termer. Han sa också att man i USA inte förlorar fastigheten om företaget går i konkurs, något som skulle kunna vara en uppmuntrande faktor till att starta ett företag.

Andersson fick frågan huruvida utlandsägande är ett problem för svensk ekonomi och ifall man vet om kapital skulle komma tillbaka till Sverige vid en skattesänkning. Han anser inte att det är uppköpen i sig som är problemet utan att det inte sker på lika villkor, eftersom andra länder i många fall inte har förmögenhetsskatt. Som svar på den andra frågan säger han att sänkta skatter i alla fall skulle stoppa utflödet av kapital ur landet, men att det visserligen kan medföra andra effekter.

– Man kan inte tänka i banor som att kostnaden för att föra mindre dålig politik är för stor och därför avstå från förbättringar, säger Krister Andersson.

**Erik Thomas**, ägare till företaget L-soft, säger att det inte är storleken på skatterna som är problemet utan hur de är utformade, och han menar att det saknas incitament för att låta sitt företag växa. Han säger också att grundstenen till ändringar i skattesystemet är social acceptans, något Thomas menar saknas i Sverige. Marcus Zackrisson håller med om det och säger att skattesystemet är en reflektion av hur man värderar entreprenörer och att en kultur där man uppmuntrar entreprenörskap också färgar av sig på skatternas utformning.

**Stefan Lundgren** från SNS, tror också han att den sociala acceptansen har en stor del i frågan. Han menar att nationalekonomer år efter år har pekat på negativa effekter av höga skatteklivar men att det är svårt att hitta fäste i det politiska systemet. Lundgren menar att man istället måste fokusera på den svenske medianväljaren och hitta det positiva för honom/henne för att kunna bygga en social acceptans och på så sätt förändra skattepolitiken.

Daniel Tarschys sammanfattade seminariet med att det var en värdefull dag där man lärt sig mer om USA. Man får ta fasta på det som sagts och på så sätt försöka komma närmare en skattepolitik som ger större utrymmen för olika former av företagande och entreprenörskap.

ITPS bedriver tillsammans med NUTEK programmet Entreprenörskap och småföretagsutveckling i USA. Programmet studerar företagens, speciellt småföretagens, ramvillkor i stort, ex skatter, och den politik som bedrivs på federal, delstatlig och lokal nivå för att främja entreprenörskap.

Programmet studerar också de förutsättningar som utgör en grund för de gynnsamma villkoren för entreprenörer i USA såsom utbildningssystemet samt olika stödformer till företag och entreprenörer

Har du några frågor eller vill du veta mer om programmet kontakta gärna programansvarig Marcus Zackrisson ([marzus.zackrisson@itps.se](mailto:marzus.zackrisson@itps.se)) eller analytiker John Vallon ([john.vallon@itps.se](mailto:john.vallon@itps.se))